

Handreiking MR en corona

In het najaar van 2022 kunnen we opnieuw te maken krijgen met een opleving van het coronavirus. Het ministerie van OCW heeft met onderwijsorganisaties een plan gemaakt om daarop voorbereid te zijn: het sectorplan corona. Aan schoolbesturen is nu gevraagd draaiboeken voor de eigen scholen te maken en deze voor 1 oktober voor te leggen aan de MR. De VOO heeft een handreiking geschreven voor de medezeggenschapsraden over hun rol bij aangepaste plannen voor school. Nu er een plan ligt voor het najaar van 2022, hebben wij de handreiking geüpdatet.

Het coronabeleid

Het kabinet wil bij een nieuwe coronagolf schoolsluitingen voorkomen. Bovendien zou er 'meer voorspelbaarheid, maatwerk en rust in de besluitvorming' moeten komen. Er gelden voortaan vier scenario's: donkergroen, groen, oranje en rood. Daarmee wordt de oplopende ernst van een coronagolf aangegeven en komen er meer maatregelen. Hoewel het kabinet er dus vanuit gaat dat scholen maatregelen nemen is het belangrijk om te beseffen dat in de meeste gevallen de beslissing aan de school (het bestuur) is. Het sectorplan: "Sommige maatregelen zullen, net als in de afgelopen jaren, wettelijk verplicht zijn (zoals het dragen van mondkapjes vanaf een bepaalde leeftijd op bepaalde plaatsen). De meeste maatregelen kennen juridisch gezien de status van een dringend

advies en zijn daarmee niet juridisch afdwingbaar of handhaafbaar. Vanwege het grote belang voor de volksgezondheid verwachten we van scholen dat zij zich zoveel mogelijk inspinnen om alle maatregelen tot uitvoering te brengen. Omdat iedere school en locatie weer anders is, is er in de uitvoering van de maatregelen vervolgens ruimte voor een eigen invulling." Anders dan tijdens de vorige coronagolven komen er bijvoorbeeld ook geen protocollen van de PO-

raad, de koepelorganisatie in het basisonderwijs. De vakbonden hebben uiteindelijk besloten het sectorplan niet te onderschrijven, omdat zij vinden dat er te weinig harde afspraken gemaakt zijn om de veiligheid van het personeel te garanderen.

Vaak wordt de suggestie gewekt dat maatregelen verplicht zijn. Zo staat in het plan: "In scenario oranje wordt bijvoorbeeld van scholen verwacht dat ze looproutes hanteren, hoe ze dat vervolgens implementeren is aan de school." De zinsopbouw suggereert dat de school alleen over het 'hoe' gaat, maar dat staat er niet. In het eerste zinsdeel staat immers 'verwacht'. Het is aan scholen om maatregelen te nemen die minder ver of juist verder gaan, rekening houdend met de situatie op school en de opvattingen van personeel, leerlingen en ouders.

Handreiking MR & corona – juli 2022 © VOO

Rol van de MR

Bij wijziging van beleid heeft de MR een wettelijke bevoegdheid om mee te denken, te adviseren en in te stemmen. De rol van de MR blijft daarbij altijd hetzelfde, zoals genoemd in de Wet medezeggenschap op scholen (WMS). Het coronabeleid schuift bestaande wetgeving niet opzij. Ook dat staat in het sectorplan: “Bij de implementatie van de maatregelen zoals in de leidraad beschreven is alle geldende wet- en regelgeving onverminderd van kracht (indien niet strijdig met eventuele noodverordeningen of -wetgeving).” Hieronder zetten wij op een rijtje over welke onderwerpen overleg met de medezeggenschapsraad nodig is en over welke onderwerpen advies moet worden gevraagd en welke onderwerpen instemming behoeven van de ouder- of personeelsgeleding, dan wel de hele MR.

Plannen van het bestuur

Nu het kabinet de kaders heeft aangegeven, is het de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen om daar -in de context van hun eigen organisatie en van elke school die onder het bestuur valt- concrete invulling aan te geven. Het verzoek is om voor scholen draaiboeken¹ te maken voor elk van de vier scenario's en deze uiterlijk 1 oktober 2022 aan de medezeggenschap voor te leggen. Zo kan iedereen beter vooraf worden geïnformeerd over de maatregelen die verwacht kunnen worden bij een bepaald scenario.

Aanpassingen op school- en bestuursniveau

Schoolbesturen bepalen zelf of hun beleid geldt voor al hun scholen. Als daarvoor wordt gekozen, dan wordt het voorstel voorgelegd aan de GMR. Als het beleid per school wordt ontwikkeld, wordt het voorstel aan de MR van elke afzonderlijke school voorgelegd. De plannen en aanpassingen kunnen zowel op schoolniveau als op bestuursniveau worden doorgevoerd.

Als het schoolbestuur ervoor kiest om een beleid voor de hele stichting te ontwikkelen, raden wij hen aan om de individuele MR's wel te informeren over het voorstel dat wordt voorgelegd aan de GMR. Idealiter wordt hun feedback meegenomen in het uiteindelijk vast te stellen draaiboek. Ook is het wenselijk om de reden aan te geven waarom het bestuur heeft besloten deze onderwerpen voor te leggen aan de GMR, in plaats van aan de afzonderlijke MR's.

Betrek de (G)MR vroegtijdig bij de plannen

Besturen wordt aangeraden om de leden van de (G)MR in een vroeg stadium te betrekken bij het ontwikkelen van de plannen. Ook, of misschien wel juist, in deze tijd van coronamaatregelen is samenwerking belangrijk. Besluiten moeten op relatief korte termijn worden genomen, waarbij een zo groot mogelijk draagvlak onder alle betrokkenen vereist is. Bovendien is het belangrijk te weten wat er leeft onder de ouders en leerkrachten en kan de MR het bestuur daarover van belangrijke input voorzien.

Hoewel de nadruk nu sterker dan in vorige periodes ligt op tijdige voorbereiding met draaiboeken zal het niet altijd mogelijk zijn om de voorgeschreven termijnen in acht te nemen. Wij adviseren medezeggenschapsraden om hier pragmatisch en flexibel mee om te gaan en het belang van de school en vooral dat van de leerlingen en het personeel als uitgangspunt te nemen. Dat vraagt tegelijkertijd van de besturen dat zij plannen zo vroeg mogelijk met de medezeggenschap delen en hun input op waarde schatten en meenemen in de voorgelegde beleidskeuzes.

¹ De VO-raad heeft een [voorbeeld van een draaiboek](#) gemaakt.

Bevoegdheden (G)MR

Het draaiboek dat het bestuur voorlegt zal voor een belangrijk deel gaan om 'vaststelling of wijziging van regels op het gebied van het veiligheids-, gezondheids- en welzijnsbeleid', waarvoor volgens artikel 10 lid 1e van de WMS **instemmingsplicht** geldt. Omdat het gaat om instemming voor beleid voor een langere periode zijn er wel enkele aandachtspunten:

- Zijn de scenario's en de maatregelen duidelijk beschreven, zonder ruimte voor verschillende interpretatie?
- Hoe vindt de communicatie plaats, over het draaiboek zelf en over het nemen van maatregelen op grond van het draaiboek?
- Wordt de (G)MR geïnformeerd wanneer bepaalde maatregelen van kracht worden? Alleen zo kan gecontroleerd worden of het draaiboek wordt gevolgd.
- Is er een looptijd voor het draaiboek vastgesteld? Dat voorkomt dat het draaiboek automatisch ook voor eventuele volgende coronagolven geldt. Het zorgt er ook voor dat evaluatie na afloop van de looptijd mogelijk is.

Het is mogelijk dat later extra maatregelen voorgesteld worden, die niet in de draaiboeken zijn opgenomen. In eerdere coronaperiodes is wel discussie geweest over de vraag welke bevoegdheid van de (G)MR van toepassing was. Per maatregel moet bekeken worden onder welke bepalingen in de WMS deze valt. Voor enkele van de belangrijkste maatregelen zijn er onderstaande aanknopingspunten in de WMS: Een overzicht van alle relevante bevoegdheden van de (G)MR vindt u aan het einde van deze handreiking.

Soort maatregel	Bevoegdheid (G)MR	Artikel WMS
Geheel of gedeeltelijk online lesgeven	Instemming (G)MR	Vaststelling of wijziging van het schoolplan dan wel het leerplan of de onderwijs- en examenregeling (PTA!) (artikel 10 lid 1b WMS).
Onderwijs aan kinderen die niet naar school kunnen komen, al dan niet door corona	Instemming (G)MR	
Aangepaste toetsing/examinering/beoordeling	Instemming (G)MR	Vaststelling of wijziging van het schoolplan dan wel het leerplan of de onderwijs- en examenregeling (PTA!) (artikel 10 lid 1b WMS).
Handhavingsbeleid om de 1,5 meter afstand te waarborgen voor leerkrachten	Instemming (G)MR	Vaststelling of wijziging van regels op het gebied van het veiligheids-, gezondheids- en welzijnsbeleid, voor zover deze niet behoren tot de bevoegdheid van de personeelsgeleding (artikel 10 lid 1e WMS).
Instellen van looproutes	Instemming (G)MR	
Verplicht dragen van persoonlijke beschermingsmiddelen (m.n. mondkapjes), voor zover niet wettelijk verplicht	Instemming (G)MR	
Veiligheid van leerkrachten, leerlingen en ouders op en rond de school.	Instemming (G)MR	
Sociaal welzijn van leerlingen.	Instemming (G)MR	

Handreiking MR & corona – juli 2022 © VOO

Invulling van de pauzes	Instemming oudergeleding	Vaststelling van de onderwijstijd. (artikel 13 lid 1h WMS voor PO).
Invulling vakanties (het ministerie past het vakantierooster 2022-2023 niet aan).	Advies (G)MR	Vakantierooster: Regeling van de vakantie (artikel 11 lid 1l WMS).
Aanwezigheid van ouders/verzorgers en externen in de school.	Instemming (G)MR	Vaststelling of wijziging van het beleid met betrekking tot het verrichten van ondersteunende werkzaamheden door ouders ten behoeve van de school en het onderwijs (artikel 10 lid 1d WMS).

Tips voor het bestuur bij het maken van plannen

Voordat er nieuwe plannen worden ontwikkeld is het van belang dat het bestuur en de GMR (of de directeur en de MR) evalueren hoe de coronamaatregelen eerder zijn verlopen. Wat ging er goed en kunnen we continueren? Wat kan er beter en hoe pakken we dat aan? Wie zijn hierbij betrokken en hoe brengen we dit onder de aandacht van alle betrokkenen? De evaluatie is er nadrukkelijk niet voor bedoeld om elkaar te wijzen op gemaakte fouten, maar om van te leren voor de toekomst.

1. Maak een goede inschatting of wijzigingen noodzakelijk zijn en bedenk binnen welke termijn dit moet gebeuren.
2. Maak een analyse van de beginsituatie:
 - Voor 1,5 meter afstandsbeleid: inventariseer welke mogelijkheden er op school zijn om hier praktisch invulling aan te geven.
 - Wat is het beginpunt? Ga niet uit van achterstanden, maar van een nieuwe beginsituatie.
 - Bespreek hoe de komende periode kan worden gewerkt aan het realiseren van de kerndoelen.
 - Identificeer leerlingen die de afgelopen periode onevenredige achterstand hebben opgelopen en maak een plan om hen de komende tijd te ondersteunen.
3. Betrek de leden van de (G)MR bij de ontwikkeling van de plannen.
4. Betrek de ouders en leerlingen bij de plannen en inventarisatie en communiceer helder.

Wat kan de (G)MR nu doen?

Tot slot zijn er nog enkele vragen die de (G)MR in deze tijden kan stellen aan het bevoegd gezag. Door deze vragen te stellen krijgt de (G)MR een volledig beeld van de situatie. Denk hierbij aan het volgende:

- Is voor iedereen duidelijk wat de maatregelen binnen de school zijn en wat er van hem/haar verwacht wordt? Hoe wordt dit gecommuniceerd? Wat zijn de maatregelen bij het niet nakomen van deze afspraken?
- Is het mogelijk dat de maatregelen ter voorkoming van besmetting in acht kunnen worden genomen in het schoolgebouw? (Kunnen leerlingen van 12-18 jaar op 1,5m afstand blijven van personeelsleden en zijn er voorzieningen om hygiënemaatregelen in acht te nemen?).

Handreiking MR & corona – juli 2022 © VOO

- Hebben alle leerlingen en alle docenten de voorzieningen die zij nodig hebben? Zo niet, wat is hieraan te doen?
- Kan het bevoegd gezag een schriftelijke verklaring geven dat het ventilatiesysteem in de school veilig is? Bij voorkeur onderzocht door een onafhankelijke partij, zoals bijvoorbeeld de arbodienst. Er is vanuit OCW geld om alle lokalen van CO2-meters te voorzien en een subsidieregeling voor maatwerk op het gebied van ventilatie. Maakt het bevoegd gezag hier gebruik van en zo nee, waarom niet?
- Hoe krijgen leerlingen die niet naar school kunnen komen (i.v.m. quarantaine) het onderwijs op afstand aangeboden?
- Hoe wordt omgegaan met zelftesten? Gratis testen blijven in ieder geval tot eind 2022 beschikbaar voor scholen.
- Hoe wordt omgegaan met de aanwezigheid van ouders/verzorgers en externen in de school?
- Zijn er leerlingen uit beeld? Hoe wordt daarmee omgegaan?
- Welke extra ondersteuning krijgen leerlingen die een achterstand hebben opgelopen? Daarbij kan de [schoolscan van het Nationaal Programma Onderwijs](#) behulpzaam zijn.

Hoe functioneert de (G)MR op dit moment?

De (G)MR kan zichzelf de volgende vragen stellen:

- Hoe wordt er vergaderd?
- Hoe worden de besluiten binnen de (G)MR genomen?
- Hoe verloopt de communicatie met het bevoegd gezag?
- Hoe vindt de communicatie met de achterban plaats?

Achtergrondinformatie

Meer informatie over het coronabeleid en de maatregelen is te vinden op de websites van het RIVM, het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de PO-raad en de VO-raad. Zoals eerder aangegeven in deze handreiking is het zaak de teksten kritisch te lezen, omdat soms het onderscheid tussen adviezen en dwingende maatregelen niet helemaal duidelijk is.

Enkele relevante bronnen op internet:

- Het [sectorplan voor het funderend onderwijs](#).
- [Informatie voor het basisonderwijs](#) van de PO-raad.
- [Informatie voor het voortgezet onderwijs](#) van de VO-raad.
- Over hybride onderwijs en onderwijs op afstand is er de website [lesopafstand.nl](#).
- [Informatie over corona](#) van het RIVM.
- Informatie over [de schoolscan van het Nationaal Programma Onderwijs](#), om in beeld te krijgen wat nodig is om achterstanden door corona in te lopen.

Heeft u vragen over deze handreiking? Neem dan contact op met drs. Janny Arends via j.arends@voo.nl. U kunt ook gebruikmaken van de expertise van onze adviseurs via de VOO Servicekaart, die u hier kunt vinden: <https://voo.nl/begeleiding>. Met deze kaart heeft u recht op vijf uur begeleiding en advies. Bijvoorbeeld om met uw MR samen de plannen van uw bestuur door te nemen of u te helpen vergaderingen voor te bereiden of hierbij aanwezig te zijn.

Handreiking MR & corona – juli 2022 © VOO

Bijlage: relevante bepalingen WMS

Overzicht van de advies- en instemmingsonderdelen van de Wet medezeggenschap op scholen (WMS). Deze kunnen betrekking hebben op de nieuwe plannen die gemaakt worden voor het komende schooljaar.

Instemmingsbevoegdheid (G)MR bij:

- Vaststelling of wijziging van het schoolplan dan wel het leerplan of de onderwijs- en examenregeling (PTA!) (artikel 10 lid 1b WMS).
- Vaststelling of wijziging van het beleid met betrekking tot het verrichten van ondersteunende werkzaamheden door ouders ten behoeve van de school en het onderwijs (artikel 10 lid 1d WMS).
- Vaststelling of wijziging van regels op het gebied van het veiligheids-, gezondheids- en welzijnsbeleid, voor zover deze niet behoren tot de bevoegdheid van de personeelsgeleding (artikel 10 lid 1e WMS).
- Vaststelling of wijziging van de data, bedoeld in artikel 17 van het Inrichtingsbesluit WVO (artikel 10 lid 1j WMS).

Instemmingsbevoegdheid personeelsgeleding (G)MR:

- Vaststelling of wijziging van de verlofregeling van het personeel (artikel 12 lid 1e WMS).
- Vaststelling of wijziging van een arbeids- en rusttijdenregeling van het personeel. (artikel 12 lid 1f WMS).
- Vaststelling of wijziging van de taakverdeling respectievelijk de taakbelasting binnen het personeel, de schoolleiding daaronder niet begrepen (artikel 12 lid 1h WMS). Dit betreft het werkverdelingsplan.
- Vaststelling of wijziging van de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de dagen, bedoeld in artikel 10, eerste lid, onderdeel j (artikel 12 lid 1r WMS).

Instemmingsbevoegdheid oudergeleding (G)MR:

- Onderwijstijd en invulling: Vaststelling van de onderwijstijd. (artikel 13 lid 1h WMS voor PO).

Adviesbevoegdheid (G)MR:

- Vaststelling of wijziging van het lesrooster in het voortgezet onderwijs (artikel 11 lid 1a WMS).
- Organisatie van de school: Vaststelling of wijziging van het beleid met betrekking tot de organisatie van de school (artikel 11 lid 1f WMS).
- Vakantierooster: Regeling van de vakantie (artikel 11 lid 1l WMS).

Handreiking MR & corona – juli 2022 © VOO